

Sygn. akt III Ca 916/18

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 27 marca 2018 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt

I C 1087/17, z powództwa L. B., M. B., M-33 spółki

z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki Komandytowej w Ł., A. H.

– S., U. H. przeciwko Gminie Ł. o zapłatę, Sąd Rejonowy dla Łodzi

– Ś. w Ł.:

1. zasądził od Gminy Ł. na rzecz:

a. M. B. kwotę 1.338 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 grudnia 2016r. do dnia zapłaty;

b. L. B. kwotę 1.338 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 grudnia 2016r. do dnia zapłaty;

c. U. H. kwotę 1.561 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 grudnia 2016r. do dnia zapłaty;

d. A. S. kwotę 1.115 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 grudnia 2016r. do dnia zapłaty;

e. M-33 Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki Komandytowej z siedzibą w Ł. kwotę 2.678 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 grudnia 2016r. do dnia zapłaty;

2. umorzył postępowanie w pozostałym zakresie;

3. rozstrzygnięcie w zakresie kosztów procesu pozostawił referendarzowi sądowemu przy zastosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik postępowania.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji rozpoznając ponownie sprawę, oparł na ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych, które przedstawiają się następująco:

L. B., M. B., A. S., U. H. i (...) z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa są współwłaścicielami nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...).

Począwszy od dnia 8 maja 2015 r. Miasto Ł. bezumownie zajęło część wskazanej nieruchomości, o powierzchni 11 m².

W dniu 5 października 2015 r. L. B., M. B., A. S., U. H. i (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa zawiadzała Miasto Ł. do próby ugodowej. We wniosku wskazano, że powodowie żądają kwoty 5370 zł za okres od dnia 8 maja 2015 r. do dnia 30 września 2015 r. a nadto na przyszłość kwot po 450 zł miesięcznie, aż do daty zwolnienia zajętego placu.

Na skutek zawiadzenia strony zawarły ugodę o następującej treści:

1. Zawiadzane Miasto Ł. zobowiązuje się do zapłaty na rzecz wzywających L. B., M. B., U. H., A. S. i M-33 spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w Ł. solidarnie kwoty 6.500 zł (sześć tysięcy pięćset złotych) płatnej w terminie 21 dni od dnia zawarcia ugody tytułem zajęcia pasa gruntu nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy (...) stanowiącej współwłasność wzywających za okres od dnia 8 maja 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r.;

2. Wzywający oświadczają, że powyższa ugoda wyczerpuje wszelkie ich roszczenia objęte żądaniem wniosku w sprawie I Co 338/15 Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi.

Miasto Ł. w dalszym ciągu bezumownie zajmowało przedmiotową nieruchomość w okresie objętym żądaniem pozwu w niniejszej sprawie.

Pismami z lipca i sierpnia 2016 r. powodowie wzywali pozwanego do zapłaty kwoty 5.346 zł tytułem odszkodowania za dalszy okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 sierpnia 2016 r. Miasto Ł. odmówiło powołując się na treść ugody.

Odpis pozwu wraz z nakazem zapłaty został doręczony pozwanemu w dniu 29 listopada 2016 r.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie był w przeważającej części bezsporny. Pełnomocnik pozwanego podczas rozprawy oraz w pismach procesowych potwierdzał okoliczność, iż Miasto Ł. nie ma możliwości regulowania należności wymagalnych w przyszłości.

Pełnomocnik pozwanego ponadto oświadczył, iż nie kwestionuje sposobu wyliczenia odszkodowania oraz nie kwestionował wysokości stawki przyjętej przez powodów.

Na podstawie tak poczynionych ustaleń faktycznych Sąd uznał powództwo za zasadne niemal w całości.

W niniejszej sprawie poza sporem pozostawał zarówno sam fakt zajmowania przez pozwanego nieruchomości bez tytułu prawnego w okresie objętym żądaniem pozwu, jak również powierzchnia zajmowanego gruntu i stawka odszkodowania.

W ocenie Sądu Rejonowego, ugoda nie obejmowała roszczeń wykraczających poza okres sprecyzowany w pkt 1. Gdyby było inaczej strony, zamiast zamykać ramy czasowe datą 31 grudnia 2015 roku i zamieszczać w pkt. 2. ugody oświadczenie o zrzeczeniu się przyszłych roszczeń, mogłyby objąć ustalonym odszkodowaniem okres od 8 maja 2015 roku i na przyszłość, co definitywnie zakończyłoby wszelkie spory związane z zajęciem nieruchomości.

Powodowie we wniosku o zawezwanie do próby ugodowej z dnia 5.10.2015 roku domagali się zapłaty odszkodowania za ściśle określony okres, wskazując na potrzebę umownego uregulowania stosunku także na przyszłość, do czasu zaprzestania naruszeń przez Gminę. Powyższe znalazło wyraz w objęciu ugoda również miesiąca listopada i grudnia, które upłynęły już po złożeniu wniosku. Mając to na uwadze, nie sposób w ocenie Sądu Rejonowego przyjmując, że wołą stron była zupełna rezygnacja z przyszłych roszczeń, mających kompensować przecież oczywiste, bezumowne naruszenie prawa własności powodów. Taka wykładnia, skutkująca de facto wyzbyciem się przez stronę powodową części uprawnień właścicielskich na przyszły, nieograniczony czas, kłóciłaby się z zasadami współżycia społecznego, w szczególności zaś z zasadą uczciwości.

Z tego względu zarzut powagi rzeczy ugodzonej nie mógł być skutecznie podniesiony.

Strona pozwana kwestionowała także skuteczność reprezentacji powoda - (...) z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w Ł.. Sąd Rejonowy przyjął, iż (...) z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w Ł. była prawidłowo reprezentowana w toku postępowania. Przed zamknięciem rozprawy złożono pełnomocnictwo udzielone przez prezesa zarządu R. J. oraz jego oświadczenie o potwierdzeniu wszystkich dotychczasowych czynności procesowych dokonanych w imieniu Spółki.

W tych okolicznościach Sąd pierwszej instancji uznał za uzasadnione roszczenie zapłaty na rzecz każdego z powodów kwot sprecyzowanych w piśmie z dnia 7 marca 2018 r., stosownie do wielkości posiadanych udziałów, o czym orzekł w pkt. 1. wyroku.

O odsetkach orzeczono zgodnie z żądaniem powodów, na podstawie art. 455 k.c. i art. 481 k.c. Pozwany został wezwany do zapłaty przed dniem 15 grudnia 2016 roku.

Sąd Rejonowy umorzył postępowanie na podstawie art. 203 k.p.c. w zw. z art. 355 k.p.c. w zakresie, w jakim powodowie cofnęli powództwo wraz ze zrzeczeniem się roszczenia tj. o odsetki za okres sprzed 15 grudnia 2016 roku.

Rozstrzygnięcie w zakresie kosztów procesu Sąd Rejonowy pozostawił referendarzowi sądowemu przy zastosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik postępowania zgodnie z art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając orzeczenie w części uwzględniającej powództwo, tj. w zakresie punktu 1. Apelujący zarzucił wyrokowi:

1. błędne ustalenie stanu faktycznego polegające na uznaniu, że:

- podniesiony przez pozwanego w toku postępowania zarzut powagi rzeczy ugodzonej został podniesiony przez niego nieskutecznie, ugoda sądowa zawarta w dniu 16 grudnia 2015 r. nie rozstrzygnęła w całości sporu pomiędzy stronami wynikającego z bezumownego korzystania przez pozwanego z pasa gruntu w Ł. przy ul. (...) stanowiącego współwłasność strony powodowej, w sytuacji gdy z literalnego brzmienia pkt II ugody wynika, iż wyczerpuje ona wszelkie jej roszczenia objęte żądaniem wniosku w sprawie o sygn. akt I Co 338/15, tak więc i te na przyszłość, poczynając od miesiąca stycznia 2016 r. do daty zwolnienia nieruchomości;

- pozwany nie kwestionował wysokości dochodzonego przez stronę powodową roszczenia, w sytuacji gdy już w sprzeciwie podniósł, iż okres objęty żądaniem pozwu częściowo pokrywa się z okresem wskazanym w ugodzie, przez co roszczenie powodów należy uznać za zawyżone;

2. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 5 k.c. poprzez jego bezpodstawne zastosowanie, w sytuacji gdy zawarta przez strony ugoda sądowa nie naruszała zasad współżycia społecznego, w przeciwnym bowiem razie Sąd, przed którym prowadzone było postępowanie pojednawcze nie dopuściłby do zawarcia ugody w tym kształcie, a ponadto sam powód nigdy nie uchylił się od skutków prawnych zawartej ugody, jak również nie podnosił, iż ugodę zawarto z naruszeniem zasad współżycia społecznego.

Wobec podniesionych zarzutów skarżący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie w tej części powództwa oraz o zasądzenie solidarnie od strony powodowej na rzecz pozwanego kosztów postępowania za I i II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie w tym zakresie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Łodzi –Śródmieścia w Łodzi z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach procesu w I i II instancji.

W odpowiedzi na apelację powodowie wnieśli o oddalenie apelacji jako bezzasadnej oraz o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna w części.

Wbrew zarzutowi apelacji, zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane w wyniku prawidłowo ustalonego stanu faktycznego. Ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy zatem podziela i przyjmuje za własne.

Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych jest niezasadny również z tego względu, że w istocie, wbrew jego literalnemu brzmieniu, odnosi się do kwestionowania stanowiska sądu przyjętego u podstaw kwestionowanego wyroku w płaszczyźnie prawa materialnego, obejmującego art. 65 § 1 i 2 k.c., poprzez niewłaściwą wykładnię postanowień zawartej pomiędzy stronami ugody.

Wskazać należy przy tym, że błąd w ustaleniach faktycznych nie jest uchybieniem samym w sobie. Zawsze jest wynikiem naruszenia prawa procesowego, najczęściej właśnie przez błąd logiczny popełniony przy ocenie materiału dowodowego (art. 233 § 1). Ustalanie bowiem faktów polega na prawidłowym kojarzeniu ich z przeprowadzonymi dowodami (treść zeznań świadka, treść dokumentu itp.) (zob. Manowska, Małgorzata. Art. 368. W: Apelacja w postępowaniu cywilnym. Komentarz i orzecznictwo, wyd. IV. Wolters Kluwer Polska, 2017).

Skarżący formułując powyższy zarzut zapomina jednak, że Sąd Rejonowy, rozpoznając ponownie sprawę, był związany wykładnią ugody dokonaną przez Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie o sygn. III Ca 935/17 w uzasadnieniu wyroku wydanego na skutek wcześniejszej apelacji od wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Ł. z dnia 10 maja 2017 roku, wydanego w sprawie o sygn. I C 1125/16. Sąd Okręgowy wyrokiem tym uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Zgodnie z art. 386 § 6 k.p.c. ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji wiążą zarówno sąd, któremu sprawa została przekazana, jak i sąd drugiej instancji, przy ponownym rozpoznaniu sprawy. Nie dotyczy to jednak wypadku, gdy nastąpiła zmiana stanu prawnego, co w sprawie niniejszej nie miało miejsca. Nie doszło też do zmiany okoliczności faktycznych, na podstawie których sąd II instancji dokonał swojej oceny prawnej i udzielił wskazań co do dalszego postępowania (por. wyrok SN z dnia 9 października 2009 r., IV CSK 157/09, publ. LEX nr 558611).

W uzasadnieniu opisanego wyroku Sąd Okręgowy wskazał, że okoliczności zawarcia ugody, jej cel, a także zasady współzycia społecznego nakazują przyjęcie, że wspólną wolą stron było objęcie treścią całej ugody tylko i wyłącznie wskazanego w ugodzie okresu, z wyłączeniem jakichkolwiek roszczeń mogących powstać w przyszłości. Jednocześnie nie można przyjąć, że wolą powodów było zrezygnowanie z przyszłych roszczeń w związku z dalszym bezumownym naruszeniem przez Gminę prawa własności powodów. Taka wykładnia pozbawiająca powodów uprawnień właścicielskich klóciłaby się z zasadami współzycia społecznego.

Ocena ta, jak już wcześniej wyjaśniono, pozostaje aktualna na gruncie niniejszego postępowania apelacyjnego, co czyni bezzasadnymi, a wręcz nieuprawnionymi wszelkie zarzuty kwestionujące przytoczoną wykładnię umowy, w tym zarzut powagi rzeczy ugodzonej i zarzut obejmujący naruszenie art. 5 k.c.

Z ustaleń dokonanych w badanej sprawie wynika, że niesporna była stawka odszkodowania. Pozwany słusznie jednak zakwestionował czas, za jaki powodowie dochodzą zapłaty. Okres ten obejmował bowiem 365 dni – począwszy od dnia 16 grudnia 2015 roku, podczas gdy ugoda obejmuje okres do 31 grudnia 2015 roku. Powodowie bezpodstawnie zatem obliczyli dochodzone pozewem roszczenie jako iloczyn należności za 365 dni, podczas gdy sporny okres mógł obejmować 350 dni – począwszy od dnia 1 stycznia 2016 roku. Obliczona w ten sposób należność wynosi 7.700 zł (350 x 11 m² x 2). Biorąc pod uwagę wysokość udziałów każdego z powodów w zajętej przez pozwanego nieruchomości, należności na rzecz każdego z nich powinny zatem wynosić odpowiednio:

- 1 283 zł (16,66 %) na rzecz M. B.,
- 1 283 zł (16,66 %) na rzecz L. B.,
- 1 498 zł (19,45 %) na rzecz U. H.,
- 1 070 zł (13,89 %) na rzecz A. S.,
- 2 566 zł (33,33 %) na rzecz M – 33 Spółki z ograniczoną odpowiedzialności Spółki komandytowej z siedzibą w Ł..

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 a, b, c, d, e, orzekając jak w sentencji.

W pozostałym zakresie apelacja podlegała oddaleniu jako bezzasadna na podstawie art. 385 k.p.c.

Zważywszy na wynik kontroli instancyjnej, o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1668 ze zm.) i zasądził od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 900,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.